

Příloha k protokolu o SZZ č.

Diplomant: Eva KALNÁ

Vysoká škola: Jihočeská univerzita v Č. Budějovicích,
Pedagogická fakulta

Aprobace: Bi - Ch SŠ

Katedra: biologie

Recenzent diplomové práce

Datum odevzdání posudku: 17.5.2010

Mgr. Rostislav Černý, CSc.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Hodnocení vegetačních pozůstatků někdejšího osídlení ve vybrané příhraniční oblasti (téma)

Diplomová práce řeší v současné době aktuální problematiku synantropní vegetace na místě bývalé šumavské vesnice Zhůří, která byla v období po 2. světové válce vysídlena a srovnána se zemí v souvislosti s jejím umístěním ve vojenském újezdu Dobrá Voda. Autorka srovnává na základě získaných písemných a mapových podkladů stav osídlení a způsob využívání území na konci 2. světové války a v průběhu následujících desetiletí. Současný stav vegetace a výskyt zplanělých druhů v území hodnotí na základě vlastních pozorování v terénu a podkladových materiálů z mapování vegetace v rámci programu Natura 2000. Vedle slovního komentáře je součástí i statistické vyhodnocení změn ve využití území mezi rokem 1949 a současností. Druhové složení vybraných společenstev dokumentuje 16 fytoecologickými snímky. Až na fotografie podrobněji charakterizovaných taxonů je práce po grafické stránce na dobré úrovni, v textu se objevuje málo překlepů a stylistických chyb. Je zde však řada formálních a věcných nedostatků, které snižují celkovou úroveň práce.

Přípomínky a dotazy

1. Nevhodně jsou citovány základní prameny v kapitole o historii území, která je čerpána z několika souborných prací (Procházka, Štech 2002, Anděra a kol. 2003), ve kterých hlavní autoři odkazují na původní zdroje nebo se jedná o dílčí kapitoly práce, jejichž autoři jsou uvedeni v nadpisech kapitol. Je nutno vždy citovat původního autora (tedy buď vyhledat a prostudovat primární zdroj nebo zjistit v použitém zdroji původní pramen informací – název práce, vydání atd.). Takto autorka změnila botaniky a zoologa na historiky. V přehledu literatury je řada internetových odkazů, jejichž využití v textu se promítlo v celé řadě věcných chyb (viz dále). Nezavrhuji jejich využití, ale autor musí být velmi opatrný a využívat pouze autorská sdělení a ne upravené informace určené laikům.

2. Charakteristika zplanělých a ohrožených druhů má čistě charakter rešerše. Bohužel se v ní čtenář nedozví žádnou podrobnější informaci o jejich současném výskytu na sledovaném území, byť v přílohách jsou uvedeny mapy s vyznačením lokalizace. V textu k jednotlivým druhům se objevují i závažnější chyby, které svědčí o pouhém přepsání informace bez hlubšího zamyšlení nad její správností (odraz používání internetových zdrojů, které jsou mnohdy přizpůsobeny laické veřejnosti) – příklady: „Kalich *Dianthus deltoides* je tvořen dvěmalisteny“ – správně „kalich je podepřen dvěma listeny“. U obou narcisů uvedená stanoviště neodpovídají situaci v ČR (nejdou zde původní). Plodem u *N. pseudonarcissus* je tobolka a ne nažka. U *Phalaris arundinacea* je nutno v tomto případě uvádět důsledně var. *picta*, protože divoký druh se jistě kolem Křemelné vyskytuje celkem hojně (viz tabulka a Diskuse). Není mi známo, že by rybíz vytvářel oddenky. Je to dřevina. Autorka má asi na mysli zakořeňování postranních větví, které je často využíváno v zahradnické praxi – hřížení. *Gentiana pannonica* nelze považovat za druh bučin – přirozeně se vyskytoval na Šumavě v karech a sekundárně na odlesněných plochách nad 1000 m/nm. Informaci o bobulích u *Juniperus communis* lze snad použít pro laiky, ale nelze to přehlédnout u odborné práce.

V souvislosti s výběrem zplanělých druhů mám 3 dotazy: 1. Jaké kritérium zvolila autorka pro jejich vymezení? Proč do této skupiny zařadila *Dianthus deltoides*? U *Viburnum opulus* se jedná o zahradní formu s květenstvím zvětšených jalových květů (tzv. „sněhové koule“) nebo o původní druh?

3. V kapitole, která srovnává stav využití území s výsledky mapování Nature 2000, jsou některé nepřesnosti a nedodělky. Pokud autorka převzala charakteristiku zjištěných biotopů podle práce Chytrý a kol. 2001, nelze vše citovat doslovně, protože některé charakteristické taxony se na Šumavě (Zhůří) nevyskytují (*Berula erecta*, *Sium latifolium*, *Cirsium canum*). Je nezbytné na základě znalosti terénu vybrat taxony, které zde tento biotop charakterizují skutečně. To se týká i mnohých dalších, které se zde mohou vyskytovat, ale v textu nejsou zmíněny (*Filipendula ulmaria*). U srovnávacích tabulek mi není jasné, proč u všech jsou plochy biotopů vztaženy k ploše pastvin v r. 1949. Pro větší srozumitelnost by snad bylo lepší na úvod uvést výchozí stav (byť ne úplně přesný) (celková sledovaná plocha a z ní intravilán, pole, louky, pastviny a lesy v m² a %) a ten porovnat opět spíše rámcově se současností (les, louky, pastviny, antropogenní plochy, mozaiky les-louky). Na základě tohoto zjištění je potom možno srovnat tyto údaje s materiálem Nature 2000. Údaj o katastru obce je totiž na s. 7 z období před 2. světovou válkou (Vondřich 1938), ale ten je patrně větší, než území, které autorka studovala.

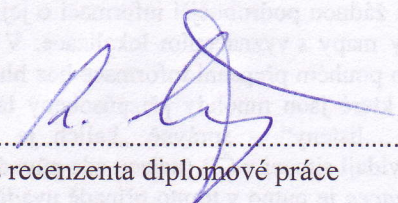
4. Také k fytoocenologickým snímkům mám několik připomínek: Na mapě č. 12 chybí čísla snímků, takže se nedá zjistit jejich přesná lokalizace. Taxony v jednotlivých snímcích jsou řazeny nelogicky. Pokud nelze snímek na základě druhového složení přiřadit do některé fytoocenologické jednotky, je většinou zvykem řadit druhy sestupně podle jejich pokryvnosti (od 5 k r). Pokud chceme snímky navzájem srovnávat, potom je nutno stanovit určité pořadí, abychom z nich mohli vytvořit soubornou tabulku. Komentáře ke snímkům jsou velmi stručné a není z nich jasné, za jakým účelem bylo snímkování prováděno. Mělo dokumentovat ruderalní charakter vegetace nebo dokonce představuje charakteristická společenstva území? To snad ne. Pokud autorka považuje za ruderalní rostliny kontryhel obecný (na Šumavě spíše k. pastvinný), pryskyřník prudký, psárku luční, třezalku tečkovanou, kostřavu luční či mochnu nátržník, tak se mýlí. Doporučuji si ujasnit, co je to ruderalní rostlina. Za ruderalní rostliny lze považovat bršlici kozí nohu, kopřivu dvoudomou i žahavku, kerblík lesní, pýr plazivý, vratič obecný, lopuch. Často to jsou nitrofilní taxony. Překvapuje mne, že na území nebyl zjištěn *Rumex obtusifolius* ani na intenzivně využívaných plochách. Diskutabilní jsou louky biotopu X5 (intenzivně obhospodařované). V čem tady spočívá intenzita? – Pravidelná seč musí být doplněna intenzivním hnojením. Jak je tomu ve Zhůří? Jen pravidelně sečené n. přepásané louky mají většinou vyšší druhovou bohatost v důsledku nižšího zásobení živinami a většina druhů mají nízkou pokryvnost. Snímkování mozaiky je z hlediska fytoocenologického téměř bezcenné, i když v komentáři by se mohlo objevit o jakou mozaiku se jedná (např. přechod pcháčové louky do smilkových trávníků aj.). Je však třeba podotknout, že autorka si toho je vědoma a v diskusi přiznává, že snímků je málo, nejsou typické, mají spíše ilustrativní charakter a neumožňují statistické vyhodnocení.

5. Z hlediska formálního je třeba upozornit na to, že latinské názvy taxonů se píšou kurzívou (Na řadě míst tomu tak není). Na str. 14 je použita nevhodně formulace „Na uměle zalesňovaných plochách se uplatní nepůvodní mimošumavské druhy smrku“. Správně „se uplatnily nepůvodní mimošumavské ekotypy smrku“.

Diplomová práce má některá cenná zjištění, která mohou posloužit jako výchozí informace pro další studium sukcesních změn ve zkoumaném prostoru po skončení bojové činnosti armády. Má však také řadu závažnějších nedostatků, které její úroveň snižují (viz výše).

Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji klasifikovat d o b ř e.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: d o b ř e

.....
Podpis recenzenta diplomové práce

V Č. Budějovicích dne 17.5.2010

Stupeň klasifikace	v ý b o r n ě	v e l m i d o b ř e	d o b ř e	n e v y h o v ě l
--------------------	---------------	---------------------	-----------	-------------------